

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/185/2023
Identifikačné číslo spisu:	7100898673
Dátum vydania rozhodnutia:	17.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7100898673.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne MUDr. Y. M., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX S.. M. W., J., F., A. X R. X, D., zastúpenej advokátskou kanceláriou KubalaLegal s.r.o., Košice, Mlynárska 16, proti žalovaným: 1/ Ing. C. B., rod. I., nar. XX. XX. XXXX, D.C., I. XXXX/XA, 2/ O. I., rod. I., nar. XX. XX. XXXX, D., G. XXXX/XX, ako právnym nástupcom po nebohom žalovanom Ing. O. I., rod. I., nar. XX. XX. XXXX, zomrelom XX. XX. XXXX, naposledy bytom v D., G. XXXX/XX, o odstránení stavieb a o protinávruhu žalovaného o zriadenie vecného bremena, vedenom na bývalom Okresom súde Košice I sp. zn. 20C/1374/2000 (súčasne Mestský súd Košice), o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. apríla 2023 sp. zn. 3Co/49/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 27. apríla 2023 sp. zn. 3Co/49/2021 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20C/1374/2000 - 662 zo dňa 27. júla 2020 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Košice I č. k. 20C/1374/2000-752 zo dňa 9. novembra 2020, rozhodol tak, že žalobu zamietol (I. výrok). Súd zriadil vecné bremeno in rem na časti parcely C KN č. 6977/1, trvalé trávne porasty, zapísaná v katastri nehnuteľností na LV č. XXXXX, okres Košice - Sever, k. ú. S. A., vo vlastníctve MUDr. Y. M., rod. I., nar. XX. XX. XXXX, v rozsahu 16.489 m², ktorá pozostáva z plochy vleku a vodnej nádrže, prístupovej cesty, ihriska a okolia chaty, plochy zjazdovky a na pozemok pod stavbou o výmere 317 m² parcely C KN 6977/10, zapísané v katastri nehnuteľností na LV č. XXXXX, okres Košice I, obec D. - S., k. ú. S. A., na ktorom je postavená stavba - budova obchodu a služieb s. č. XXXX, ktorej vlastníkom je žalovaný Ing. O. I., nar. XX. XX. XXXX, a to vecné bremeno uloženia inžinierskych sietí - vodovodného potrubia v dĺžke 80 m cez parcelu C KN č. 6977/1 v prospech žalovaného, tak ako je to vytýčené v prílohe č. 6 znaleckého posudku 46/2018 zo dňa 31. 10. 2018, vypracovaný znalkyňou Ing. Ľ. O., ktorý je súčasťou tohto rozsudku (II. výrok). Žalovanému uložil povinnosť plniť žalobkyni za zriadenie vecného bremena uvedeného v bode II. tohto rozsudku náhradu 2.215 eur ročne počas trvania vecného bremena, vždy do 30 dní od uplynutia príslušného roka na účet žalobkyne od právoplatnosti tohto rozsudku (III. výrok). Žalovanému súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 100% (IV. výrok). Štátu priznal

náhradu trov konania za preddavok na znalecké dokazovanie v rozsahu 100% (V. výrok).

1.1. Súd prvej inštancie rozhodol o žalobe žalobkyň doručenej súdu prvej inštancie 31. 10. 2000, ktorou žalobkyne žiadali, aby súd nariadil žalovanému odstrániť lyžiarske vleky a stavby z nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXXX kat. územia S. A., obec D. - S., okres Košice I., ktoré sú v ich podielovom spoluvlastníctve a tieto vydať žalobkyniam, čo odôvodnili tým, že označené nehnuteľnosti im boli vrátené do ich podielového spoluvlastníctva titulom reštitúcie ako pôvodné vlastníctvo nebohého manžela žalobkyne v 1/ rade a otca žalobkyne v 2/ rade Ľ. I., pričom v období, keď ako vlastníci označených parciel bol vedený štát, resp. Mesto Košice, na týchto parcelách bol postavený komplex lyžiarskych vlekov s príslušnými stavbami. Listom zo dňa 29. 11. 1999 vyzvali prostredníctvom svojho zástupcu žalovaného (vlastníka komplexu lyžiarskych vlekov a príslušných stavieb) na ich odstránenie, ale žalovaný aj napriek tomu, že ich odstránenie neodmietol, doteraz tak neučinil. Pôvodná žalobkyňa v 1/ rade S. I., keďže svoj spoluvlastnícky podiel k sporným nehnuteľnostiam previedla darovacou zmluvou na žalobkyňu 2., pričom vklad vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam bol povolený správou katastra č. V5645/13 dňa 17. 07. 2013, vzala žalobu späť, súd uznesením sp. zn. 20C/1374/2000-281 konanie o nároku žalobkyne 1. zastavil. Preto súd prvej inštancie už konal len so žalobkyňou MUDr. Y. M., ktorá po upresnení žaloby žiadala, aby súd nariadil žalovanému odstrániť lyžiarske vleky, a to stavby z nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXXX na parcelách 1446/6 o výmere 469 m², ďalej na parcele č. 6964/165 o výmere 1.608 m², na parcele č. 6977/1 o výmere 33.394 m², na parcele 6978/1 o výmere 20.772 m² a vydať uvedené nehnuteľnosti (parcely) žalobkyni.

1.2. Žalovaný nesúhlasil s podanou žalobou a žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť, keďže žalobkyniam bol neoprávnene a v rozpore s platným ustanovením § 11 ods. 1 písm. f) zák. č. 229/1991 Zb. vydaný Okresným úradom Košice I rozhodnutím č. PPLH698/09928/8-HK zo dňa 17. 11. 1998 spolu s inými pozemkami aj pozemok č. XXXX v katastrálnom území D. S., na ktorom je platným územným rozhodnutím na celej parcele, vymedzený športovorekreačný areál Červený breh. Ďalej uviedol, že podľa kúpnej zmluvy z roku 1997 sa stal majiteľom stavebných a technických zariadení športovorekreačného areálu Červený breh. Preto svojvoľne nepostavil na parcele 6977 žiadne stavebné a ani iné technické zariadenia, keďže konal na základe úradného povolenia. Presné vymedzenie areálu je v priloženom územnom rozhodnutí a v pripojenom snímku, pričom areál sa nedotýka ostatných uvádzaných parcelných čísel, len parcely č. 6977. Predmetné územie je vymedzené platnou územnou dokumentáciou a stavebnou dokumentáciou, s príslušnými stavebnými a kolaudačnými povoleniami, ako športovorekreačný areál a toto využitie je platné dodnes a nebolo zrušené. Poukázal na ust. § 11 ods. 1 písm. f) zák. č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, na základe ktorého pozemky a ich časti nemožno vydať v prípade, že na pozemku sú telovýchovné a športové zariadenia. Ďalej poukázal na ustanovenie znenie § 22 ods. 7, na základe ktorého, ak medzi doterajším užívateľom a vlastníkom nehnuteľností s výnimkou poľnohospodárskej a lesnej pôdy nedošlo k inej dohode, vznikne dňom účinnosti tohto zákona, alebo dňom, keď bola nehnuteľnosť podľa druhej časti tohto zákona vydaná, nájomný vzťah, ktorý možno kedykoľvek vypovedať; výpovedná lehota je 3 mesiace. Poukázal aj na ust. § 25 ods. 2 písm. d) cit. zákona, na základe ktorého práva vlastníkov a užívateľov budov a pozemkov, doterajší užívatelia bytov, pozemkov a nebytových priestorov v prevádzkových nehnuteľnostiach, ktoré slúžia prevádzke kultúrnych a telovýchovných zariadení, majú nárok na uzavretie dohody o užívaní bytu, pozemku alebo nájmu nebytových priestoroch. V týchto prípadoch môže vlastník vypovedať dohodu najskôr po uplynutí 10 rokov odo dňa účinnosti zákona. Preto navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Apeloval tak na to, že žalovanej boli vydané tieto pozemky neoprávnene, a to Okresným úradom Košice I, rozhodnutím č. PPLH698/09928/8-HK zo dňa 17. 11. 1998 spolu s inými pozemkami, pričom o zrušenie citovaného rozhodnutia Okresného úradu Košice bol vedený spor na Krajskom súde v Košiciach, ale žaloba bola zamietnutá a to z toho dôvodu, že bola podaná neoprávnenou osobou.

1.3. Súd prvej inštancie sa v prvom rade oboznámil s rozhodnutím Okresného úradu Košice I, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. G98/09928/9-HK zo dňa 17. 11. 1998, z ktorého zistil, že týmto rozhodnutím bolo ako dedičom po nebohom Ľ. I., t. j. žalobkyniam predmetné pozemky vydané, a teda v spore je daná aktívna vecná legitímácia žalobkyň. Súd prvej inštancie vo veci už rozhodol rozsudkom Okresného súdu Košice I č. k. 20C/1374/2000-228 zo dňa 27. 03. 2009, a to tak, že: Odporca (od 01. 07. 2016 len v označení žalovaný) je povinný odstrániť lyžiarske vleky a stavby umiestnené v kat. území D. - S., zapísané na LV č. XXXXX na parcele č. 6978/1 označené ako diel B, v

znaleckom posudku o výmere 2.259 m² a na parcele č. 6977/1 o výmere 27.556 m² a tieto vydať navrhovateľkám (od 01. 07. 2016 len v označení žalobkyne) do 30. 6. 2009. Súd protinávrh odporcu na zriadenie vecného bremena zamietal. Odporca je povinný nahradiť štátu trovy konania vo výške 486,55 eur ako doplatok za spracovaný znalecký posudok. Odporca je zároveň povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia navrhovateľkám vo výške 395,66 eur a 16,60 eur za zaplatený súdny poplatok a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Z dôvodu podaného odvolania žalovaného proti hore uvedenému rozsudku súdu prvej inštancie Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 4Co/109/2009-251 zo dňa 19. októbra 2010 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že uložil súdu prvej inštancie odstrániť vytýkané procesné pochybenia a doplniť dokazovanie v naznačených smeroch a vo veci rozhodnúť tak, aby rozhodnutie bolo po každej stránke vykonateľné dávajúc do pozornosti tú skutočnosť, že v danom prípade treba vychádzať zo skutočnosti platnosti rozhodnutia o vydaní pozemkov v zmysle zákona č. 229/1991 Zb., keďže ide o právoplatné rozhodnutie správneho orgánu, ktorý nikto žiadnym spôsobom nespochybnil, a preto sú platné a povinnosťou súdu je to rešpektovať. Na základe vykonaného dokazovania v intenciách odvolacieho súdu, súd prvej inštancie nariadil v spore znalecké dokazovanie a uložil znalci Ing. K. B. vykonať identifikáciu parciel s pridelením samostatných parcelných čísiel k jednotlivým pozemkom v znení aj doplnenia znaleckého posudku (viď Znalecký posudok č. 4/2007 a doplnok č. 1, ktorého súčasťou je aj geometrický plán). Zo strany žalovaného bol súdu prvej inštancie doručený znalecký posudok č. 46/2008 znalkyne Ing. Ľ. O., P. XX, D., ktorá vo svojom znaleckom posudku už konkrétne označila celú plochu, ktorá je využívaná žalovaným, pričom ide celkom o rozlohu 16.489 m². Z tejto celkovej plochy prevádzková budova stojaca na parcele 6977/10 zaberá 317 m², plocha zjazdovky, ktorá sa nachádza na parcele 6977/1 je označená písmenom D a tvorí 11.928 m². Samostatne je vyznačená aj plocha ihriska okolia chaty pod C, v celkovej rozlohe 2.261 m², ktorá je označená svetlomodrou farbou. Tmavomodrou farbou pod písmenom A je vyznačená plocha vleku a vodnej nádrže v celkovej výmere 1.797 m² s tým, že z priloženej situácie je taktiež možné zistiť plochu prístupovej cesty označenú písm. B v celkovej výmere 503 m² a zelenou farbou v tejto situácii je zakreslená dĺžka uloženého vodovodného potrubia v celkovej dĺžke 80 m (viď bod 22 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia).

1.4. Po pripustení zmeny žaloby uznesením súdu zo dňa 14. 02. 2020 č. k. 20C/1374/2000 - 595, ako aj protinávrhu žalovaného uznesením súdu sp. zn. 20C/1374/2000 - 593 zo dňa 14. 02. 2020, po vyjadrení Mesta Košice zo dňa 16. 12. 2016 a zaujatia stanoviska k dotknutým parcelám v znení vyjadrenia Mesta Košice zo dňa 16. 08. 2018, ako aj vyjadrenia ÚVA Košice zo dňa 10. 01. 2020, súd prvej inštancie konštatoval, že medzi stranami sporu nebolo sporné splnenie podmienok v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) s tým, že vo veci bolo vydané neodkladné opatrenie, ktoré zakazovalo žalovanému vykonať na daných pozemkoch akúkoľvek stavebnú činnosť. Preto súd vec právne posúdil v zmysle ust. § 126 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 135c OZ a dospel k záveru, že v danom prípade ide o neoprávnené stavby, nie o čierne stavby postavené na pozemku žalobkyne zo strany žalovaného, keďže tieto stavby žalovaný zriadil v súlade s rozhodnutiami v tom čase vydanými príslušnými orgánmi, a teda v súlade s právnym poriadkom za trvania československého štátu, nakoľko z majetkovej podstaty pozemkovej vložky č. 8534 súd zistil, že na základe právoplatného výmeru bývalého MNV v Košiciach značky VIII/1-611-1951 zo dňa 04. 09. 1951 sa vložilo vlastnícke právo pre Československý štát MSNV, oddelenie poľnohospodárske, z rozhodnutia odboru pre výstavbu pri rade MSNV v Košiciach značky Výst. 6478/1959-Col Vec: Slovenské magnezitové závody, národný podnik Košice vyvlastnenie nehnuteľnosti v katastrálnom území A. D. - na rozšírenie bane Bankov v Košiciach, boli zapísané v prospech Československého štátu rôzne parcely a medzi nimi aj parcela 11454/4 o celkovej výmere 7 ha 7.386 m², ktorá následne rozhodnutím Okresného úradu Košice I, Odbor pozemkového poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, bola v rámci reštrukturalizácie vrátená pôvodným žalobkyniam - I. S. a M. Y. Teda uvedená parcela bola vo vlastníctve Československého štátu v správe Slovenských magnezitových závodov Košice. Rozhodnutím Obvodného národného výboru Košice - Sever o umiestnení stavby č. Výst. 2398 1526/77 bolo vydané rozhodnutie o umiestnení stavby podľa schválenej územnoplánovacej dokumentácie na výstavbu rekreačného lyžiarskeho strediska s umelou hmotou Červený breh, a to pre Telovýchovnú jednotu lyžiarsky oddiel. Z rozhodnutia Obvodného národného výboru - Odbor výstavby Košice - Sever súd zistil, že pod sp. zn. Výst. 2003/77-I/11-77 bolo vydané stavebné povolenie na žiadosť MsNV, v zastúpení pozemných

stavieb Národný podnik Košice TJ Lyžiarsky oddiel - výstavba letného rekreačného lyžiarskeho strediska, s umelou hmotou Červený breh na parcele 6977 v kat. území D., čo potvrdzuje aj zápisnica o odovzdaní a prevzatí dokončených stavieb alebo ich ucelených častí zo dňa 27. 07. 1977 pre Letné lyžiarske stredisko s umelou hmotou Košice, stavebné povolenie zo dňa 12. 12. 1989 pre Obvodný národný výbor Košice I v Akcii „Z“, pre vodovodný rad pre zasnežovanie, žumpu, elektrické vedenie, dve univerzálne horské stanice - mobilné bunky, ktoré boli zrealizované v rámci rozšírenia areálu v roku 1989. Kúpnu zmluvou z roku 1997 na č. 1. 23 spisu, predávajúci TJ Slávia technická univerzita Košice odpredala žalovanému ako kupujúcemu Ing. O. I. - S. L. I. - 1 ks lyžiarsky vlek, 1 ks barak montovaný, 2 ks snehové delo, 1 ks bunka prevádzková, 1 ks bunka sociálna, 3 ks informačnej tabule, 9 ks infotabule menšia, 3 ks lavice drevenej, 3 ks požiarnej hadice, 1 ks pracovný stôl, 1 ks stolička, 10 ks stoličiek, 8 ks stôl drevený jedálenský, 1 ks stôl drevený reštauračný, 3 ks vešiak kovový, v celkovej hodnote 100.000 Sk. Z citovaných rozhodnutí (stavebné povolenie, rozhodnutie o umiestnení stavby a pod.) preto jednoznačne vyplýva, že sa nejedná o „čierne stavby“, nakoľko tieto boli riadne povolené, vystavané a následne odkúpené žalovaným, čo potvrdzuje aj kolaudačné rozhodnutie č. Výst: Akcia „Z“ 19/89-90-Kv zo dňa 11. 6. 1990, ktorým Obvodný národný výbor, Odbor výstavby ÚPaA Košice I, povolil užívať stavbu lyžiarsky areál Červený breh a vlastníkom bol Československý štát, pričom stavby boli postavené ešte v roku 1977 na základe vtedy platných právnych predpisov.

1.5. Súd prvej inštancie konštatoval, že vlastníkom neoprávnenej stavby je od začiatku budovania neoprávnenej stavby stavebník, ktorý sa však nestáva vlastníkom pozemku, keďže vlastníkom pozemku ostáva naďalej jeho pôvodný vlastník, čo zodpovedá ustanoveniu § 120 ods. 2 Občianskeho zákonníka, kde je uvedené, že stavba nie je súčasťou pozemku s tým, že ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka upravuje osobitné prípady vlastníckych žalôb, ktorými sa rieši situácia, ak niekto, kto na to nie je oprávnený postaví na cudzom pozemku stavbu, pričom tieto prípady nemožno riešiť na základe všeobecných vlastníckych žalôb o ochrane vlastníctva, ktoré sú uvedené v § 126 Občianskeho zákonníka, nakoľko stavbou obvykle vznikne trvalá hodnota, ktorá ma povahu nehnuteľností, ktorej odstránenie za každú cenu by nebolo spravodlivým riešením. Nakoľko na druhej strane nemožno vylúčiť žalobu, ktorou sa bude vlastník pozemku domáhať nie len odstránenia neoprávnenej stavby, ale i odstránenia vecí, ktoré umiestnil na jeho pozemku neoprávnený staviteľ alebo tretia osoba, dospel k záveru, že žalovaný je vlastníkom zariadení slúžiacich na športové využitie, keďže ich nadobudol v dobrej viere, teda v čase, keď žalobkyňa ešte nebola vlastníčkou predmetných pozemkov a preto ani žalovaný nemohol predpokladať, že by tieto pozemky mohli byť vydané pôvodným vlastníkom, berúc do úvahy to, že ide o telovýchovné a športové zariadenie, ktoré nepodlieha vydaniu vzhľadom na ust. § 11 ods. 1 písm. f) zákona č. 229/1991 Zb., keďže v tom čase patrili štátu, t. j. respektíve boli v správe Národného podniku a Telovýchovnej jednoty, a teda požívali právnu ochranu. Preto aj kúpnu zmluvou z roku 1997 žalovaný tieto športové zariadenia zakúpil za sumu 100.000 Sk, pričom v spise sa nachádza aj stavebné povolenie zo dňa 12. 12. 1989, z ktorého vyplýva, že bola vykonaná rekonštrukcia a dostavba areálu Červený breh s rozpočtovým nákladom 620.000 Sk, a teda hodnota celého areálu v tom čase predstavovala sumu 720.000 Sk, a preto nielen pozemok žalovanej, ale aj stavby patriace žalovanej požívajú právnu ochranu, keďže nejde o nepatrný majetok žalovaného, a preto neprichádza do úvahy odstránenie stavby v zmysle § 135c ods. 1 OZ, nakoľko by to nebolo ani hospodárne, ani účelné, vzhľadom aj na športové využitie daného areálu občanmi Mesta Košice, keďže daný areál slúži rekreačno-športovým účelom (viď územnoplánovací dokument Mesta Košice, Úradu hlavného architekta), berúc do úvahy aj kopcovitosť, strmosť a ochranné pásma, kedy neprichádza do úvahy iné využitie pozemku žalobkyne. Nakoľko žalobkyňa nesúhlasila s prikázaním stavieb za navrhovanú náhradu do jej vlastníctva, ako vlastníkovi pozemku a odstránenie stavby nie je účelné, súd prvej inštancie v zmysle § 135c ods. 3 OZ usporiadal pomery medzi vlastníkom pozemku, t. j. žalobkyňou a vlastníkom stavby, t. j. žalovaným aj inak, a to tak, že zriadil na pozemku patriacom žalobkyňi za primeranú náhradu vecné bremeno vychádzajúc zo znaleckého posudku a jeho doplnenia znalkyne Ing. L. O. č. 46/2018 zo dňa 31. 10. 2018, na zabezpečenie nevyhnutného výkonu vlastníckeho práva žalovaného k stavbám, a to vo výške stanovenia hodnoty vecného bremena na obdobie 20 rokov, čo na jeden rok je vo výške 2.215 eur, na zaplatenie ktorej súd zaviazal žalovaného (viď bod 58 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia).

1.6. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP a vychádzajúc z neúspechu žalobkyne, súd zaviazal žalobkyňu na náhradu trov konania v rozsahu 100 % žalovanému, z

dôvodu plného úspechu žalovaného v konaní.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 27. apríla 2023 sp. zn. 3Co/49/2021 zmenil rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výrokoch č. I. a II. tak, že zriaďuje vecné bremeno „IN REM“ na časti parcely C KN č. 6977/1 - trvalé trávne porasty, zapísanej v katastri nehnuteľností na LV č. XXXXX, okres Košice I, obec D. - S., kat. územie S. A. vo vlastníctve žalobkyne v rozsahu 16.489 m², ktorá pozostáva z plochy vleku a vodnej nádrže vo výmere 1.797 m², plochy prístupovej cesty vo výmere 503 m², ihriska a okolia chaty vo výmere 2.261 m², plochy zjazdovky vo výmere 11.928 m² a na pozemok pod stavbou - budova obchodu a služieb súp. č. XXXX o výmere 317 m², parcely C KN 6977/10, zapísanej v katastri nehnuteľností na LV č. XXXXX, okres Košice I, obec D. - S., kat. územie S. A., ako aj v dĺžke 80 m uloženia inžinierskych sietí - vodovodného potrubia na parcele C KN č. 6977/1, tak ako je to vytyčené v prílohe č. 6 znaleckého posudku č. 46/2018 zo dňa 31. 10. 2018 vypracovaného znalkyňou Ing. Ľ. O., ktorý je súčasťou tohto rozsudku (I. výrok). Zmenil rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku č. III. tak, že žalovaní sú povinní spoločne a nerozdielne platiť žalobkyni za zriadené právo vecného bremena „IN REM“ k nehnuteľnostiam uvedených v bode I. tohto rozsudku náhradu vo výške 2.215 eur ročne vždy k 31. 12. toho-ktorého kalendárneho roka (II. výrok). Nepriznal stranám sporu a štátu nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie, v odvolacom konaní, ako aj nárok na náhradu trov štátu (III. výrok).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie svojim procesným postupom neodňal stranám sporu právo na spravodlivý proces, pričom rozhodnutie zodpovedá zákonným predpokladom v zmysle § 220 ods. 2 CSP a rovnako súd prvej inštancie procesne konal v zmysle § 191 a nasl. CSP, čo sa týka vyhodnotenia vykonaného dokazovania, ako aj právneho posúdenia veci, nakoľko predmetom konania je nárok uplatnený v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka. Súd vo veci rozhodol podľa ustanovenia § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka, na základe ktorého súd môže usporiadať pomery medzi vlastníkom pozemku a vlastníkom stavby aj inak, najmä tiež zriadiť za náhradu vecné bremeno. Odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP doplnil, že súd prvej inštancie konal v intenciách zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Košiciach a vykonal doplnenie dokazovania, na ktoré poukazovala aj žalobkyňa v podanom odvolaní, čo sa týka znaleckého posudku Ing. K. B. a jeho doplnku pod č. 1, z ktorého vychádzala aj znalkyňa Ing. Ľ. O. v znaleckom posudku predloženom v konaní žalovaným na č. 1. 394 spisu, keďže v podkladoch na vypracovanie posudku pod bodom 5 sa spomína situácia v katastrálnej mape registra C - KN Bike park Červený breh vyhotovený Ing. I. I., znalecký posudok č. 4/2007 vyhotovený Ing. K. B. dňa 19. 10. 2007 vo veci vydania nehnuteľnosti a príslušenstva kat. území S. A., taktiež vyjadrenie Mesta Košice - Územnoplánovacia informácia k funkčnému využitiu pozemku KN-C parcela č. 6977/1 v katastrálnom území S. A. zo dňa 16. 08. 2018, č. C/2018/011288-2, rozhodnutie o umiestnení stavby - Letné rekreačné lyžiarske stredisko - vydané Obvodným národným výborom Košice - Sever dňa 10. 05. 1977 pod číslom Výst. 23981526/77, rozhodnutie - stavebné povolenie - Lyžiarsky areál - Červený breh vydané Obvodným národným výborom, Odborom výstavby ÚPaA Košice I dňa 12. 12. 1989 pod číslom Akcia „Z“ 19/89-Kv, kolaudačné rozhodnutie - povolenie užívať na stavbu Lyžiarsky areál - Červený breh vydané Obvodným národným výborom, Odborom výstavby ÚPaA Košice I dňa 11. 06. 1990 pod číslom Akcia „Z“ 19/89-90 Kv, kúpno-predajná zmluva medzi TJ Slávia technická univerzita Košice a Ing. O. I., faktúra č. 113/97, čím sú odvolacie námietky žalobkyne v tomto smere nedôvodné s tým, že úlohou znalkyne bolo stanoviť všeobecnú hodnotu vecného bremena - určiť výšku peňažnej náhrady za zriadenie vecného bremena a prejazdu, umiestnenia inžinierskych sietí a časti pozemku parcelné číslo 6977/1 - rozsah podľa prílohy č. 6 Znaleckého posudku č. 46/2018 - situácia v katastrálnej mape reg. C-KN Bike Park Červený breh, vyhotovený Ing. I. I. - vyčíslenie užívaných plôch s ich výmerou 16.489 m² a všeobecnej hodnoty vecného bremena práva stavby číslo súpisné XXXX umiestnený na pozemku parcelné číslo 6977/10 v katastrálnom území S. A., obec D.-S., okres Košice I.

2.2. Neobstojí tvrdenie žalobkyne o tom, že súd a ani znalkyňa nevychádzala pri vypracovaní svojho znaleckého posudku zo znaleckého dokazovania nariadeného v konaní, v znení dokladov tvoriacich obsah spisu, keďže to vyplýva aj zo záveru znalkyňou vypracovaného znaleckého posudku v znení stanovenia všeobecnej hodnoty vecného bremena užívaných predmetných pozemkov s odkazom na dôkazy tvoriace obsah spisu, z ktorých rovnako správne vychádzal aj súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí. Odvolací súd doplnil, že žalobkyňa v podanom odvolaní prevažne argumentuje

skutočnosťami, ktoré už uvádzala v konaní pred súdom prvej inštancie, a teda aj pred rozhodnutím odvolacieho súdu o prvotnom odvolaní proti prvému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobe žalobkyne vyhovel a nariadil odstránenie stavieb z pozemku žalobkyne a keďže odvolací súd po zrušení veci a vrátení na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (viď uznesenie Krajského súdu v Košiciach 4Co/109/2009-251 zo dňa 19. októbra 2010) uložil súdu prvej inštancie vychádzať z rozhodnutí o vydaní pozemkov v zmysle zákona č. 229/1991 Zb., ktoré boli vydané právoplatným rozhodnutím správneho orgánu, preto ich treba rešpektovať. Nakoľko úlohou súdu prvej inštancie po vydaní zrušujúceho uznesenia bolo treba identifikovať, či všetky stavby alebo iba niektoré z nich boli v minulosti postavené v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi, ktoré z týchto stavieb majú charakter pozemných stavieb a ktoré sú inžinierske v zmysle ust. § 43a zákona č. 50/1976 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov a či v konečnom dôsledku možno prijať záver o tom, že ide o oprávnené alebo neoprávnené stavby, keďže z vyjadrenia žalovaného potvrdeného obhliadkou na mieste samom, ako aj výsledkami vykonaného znaleckého dokazovania bolo zistené, že na nehnuteľnostiach žalobkyne sa nachádzajú čajovňa, lyžiarsky vlek, osvetlenie svahu, ktoré boli povolené v roku 1977, vodovodný rad na zasneženie, žumpa, elektrické vedenie, dve univerzálne horské stanice (mobilné bunky), ktoré boli realizované v rámci rozšírenia areálu v roku 1989, pričom nebolo možné zistiť, ktoré z uvedených stavieb sú súčasťou inžinierskej stavby - lyžiarskej trate a vleku (§ 43a od. 2 zákona č. 50/1976 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov) a ktoré stavby majú charakter pozemných stavieb, prípadne, či sa na nehnuteľnostiach žalobkyní nachádzajú aj hnutelné veci, napr. mobilné bunky, ktoré nie sú pevným základom spojené so zemou, až po doplnení dokazovania v tomto smere a nariadením znaleckého dokazovania v znení aj doplnenia č. 1 k znaleckému posudku č. 4/2007 za účelom identifikácie parciel a pridelenia samostatných čísiel, z ktorého aj vychádzal vypracovaný znalecký posudok znalkyne Ing. Ľ. O. s odkazom na prílohu č. 6, ktorá tvorí súčasť tohto rozsudku, bolo možné súdu v spore meritórne rozhodnúť.

2.3. V spore treba ale vychádzať z toho, že predmetné pozemky zapísané na LV č. XXXXX, ktorých vydania sa žalobkyňa v predmetnom konaní domáhala po zoštátnení patrili Mestu Košice a Rozhodnutím Okresného úradu Košice I so sídlom Hviezdoslavova 7, Košice, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva zo dňa 17. 11. 1998 pod č. 9809928/9-HK boli v rámci reštitúcie vydané oprávneným osobám, a preto neobstoí procesná obrana žalovaného, že žalobkyniam boli neoprávnené vydané predmetné pozemky, t. j. v rozpore s ustanovením § 11 ods. 1 písm. f) zákona č. 229/1991 Zb., na ktorých je platným územným rozhodnutím vymedzený športovo - rekreačný areál Červený breh s tým, že ide o parcely, len ktorých podľa kúpnej zmluvy z 18. 9. 1997 (viď č. 1. 361) sú veci, ktorých majiteľom stavebných a technických zariadení športovo-rekreačného areálu Červený breh sa stal žalovaný, keďže predávajúci TJ Slavia technická univerzita Košice odpredala žalovanému ako kupujúcemu Ing. O. I. - S. L. I. - 1 ks lyžiarsky vlek, 1 ks barak montovaný, 2 ks snehové delo, 1 ks bunka prevádzková, 1 ks bunka sociálna, 3 ks informačnej tabule, 9 ks infotabul'a menšia, 3 ks lavice drevenej, 3 ks požiarnej hadice, 1 ks pracovný stôl, 1 ks stolička, 10 ks stoličiek, 8 ks stôl drevený jedálenský, 1 ks stôl drevený reštauračný, 3 ks vešiak kovový v celkovej hodnote 100.000 Sk, keďže stavby a vlek sa nachádzajú na parcele, ktorá bola predtým vo vlastníctve Československého štátu v správe Slovenských magnezitových závodov Košice a Rozhodnutím Obvodného národného výboru Košice Sever č. Výst. 2398 1526/77 o umiestnení stavby, podľa schválenej územnoplánovacej dokumentácie bola daná na výstavbu letného rekreačného lyžiarskeho strediska s umelou hmotou Červený breh pre Telovýchovnú jednotu lyžiarsky oddiel s tým, že rozhodnutím Obvodného národného výboru - Odbor výstavby Košice Sever pod sp. zn. Výst. 2003/77-I/11-77 bolo vydané stavebné povolenie na žiadosť MsNV, v zastúpení pozemných stavieb Národný podnik Košice TJ Lyžiarsky oddiel na výstavbu letného rekreačného lyžiarskeho strediska s umelou hmotou Červený breh a to na predmetnej parcele 6977 v kat. území D., čo potvrdzuje aj Zápisnica o odovzdaní a prevzatí dokončených stavieb alebo ich ucelených častí zo dňa 27. 07. 1977 pre Letné lyžiarske stredisko s umelou hmotou Košice, ako aj povolenie zo dňa 12. 12. 1989 pre Obvodný národný výbor Košice I v Akcii „Z“, pre vybudovanie vodovodného radu pre zasnežovanie, žumpu, elektrické vedenie, dve univerzálne horské stanice mobilné bunky, ktoré boli zrealizované v rámci rozšírenia areálu v roku 1989 a keďže ide o objekt športovo-rekreačný, ktorý môže byť funkčný len ako celok, nemôžu byť z pozemku žalobkyne odstránené.

2.4. Preto sa odvolací súd stotožnil s odkazom na vydané stavebné povolenie a rozhodnutie o umiestnení

stavby, že v danom prípade nejde o „čiernu stavbu“, keďže tieto stavby boli zriadené na základe zákonom vydaných rozhodnutí, čo potvrdzuje aj kolaudačné rozhodnutie č. vyst. akcia „Z“ 19/89-90 KV zo dňa 11. 06. 1990, ktorým Obvodný národný výbor, odbor výstavby ÚPaA Košice I povolil užívať stavby lyžiarsky areál Červený breh, pričom ide o stavby postavené ešte v roku 1977, kedy vlastníkom bol československý štát a k ich vydaniu došlo na základe vtedy platných právnych predpisov s tým, že jednoznačne v roku 1997 nemohol mať žalovaný vedomosť o tom, že v roku 1998 budú pozemky, na ktorých sa nachádzajú predmetné stavby, ktoré žalovaný titulom kúpnej zmluvy z roku 1997 kúpil vydané reštituentom, t. j. pôvodným vlastníkom predmetných pozemkov. Preto môže ísť len o „neoprávnené stavby“, a preto by nebolo ani spravodlivým riešením odstránenie neoprávnenej stavby, ktorá slúži športovému rekreačnému účelu, čo taktiež vyplýva z dôkazov predložených v konaní a to aj vyjadrenia Mesta Košice, Úradu hlavného architekta, pričom žalovaný tieto zariadenia kupoval v dobrej viere (viď v tomto smere aj zdôvodnenie v napadnutom rozhodnutí v bodoch 47 až 49 odôvodnenia napadnutého rozhodnutia), s ktorým sa odvolací súd stotožňuje, keďže ide o rozhodnutia vydané na to oprávnenými orgánmi a súd nemá právomoc o nich rozhodovať, môže len na nich prihliadať a vysporiadať sa s nimi v odôvodnení rozhodnutia (§ 194 CSP), čo aj súd prvej inštancie vykonal. Čo sa týka platnosti kúpnej zmluvy, táto skutočnosť v konaní ani nebola sporná.

2.5. Odvolací súd uviedol s poukazom na intencie účinené už v zrušujúcom uznesení Krajského súdu v Košiciach, že v danom prípade ide o neoprávnenú stavbu, nie o čiernu stavbu, keďže stavba patriaca žalovanému, ako aj ostatné veci sa nachádzajú na pozemku žalobkyne s tým, že v konaní bolo preukázané, že sa tak stalo ešte predtým, ako žalobkyňa opätovne nadobudla vlastnícke právo k predmetným parcelám v zmysle zák. č. 229/1997 Zb., keďže opak v konaní nebol preukázaný. Preto súd správne konštatoval, že v danom prípade neprichádza do úvahy odstránenie stavieb, keďže len ako celok môžu slúžiť športovo-rekreačnému účelu, pričom opak v konaní preukázaný nebol. Nakoľko neprichádza do úvahy návrh vlastníka pozemku na ich odstránenie, keďže veci zakúpené v roku 1997 titulom kúpnej zmluvy, ako aj stavba bola v znení ust. OZ postavené v súlade s vtedy platnými právnymi predpismi, t. j. stavebným zákonom, keďže na stavbu bolo aj vydané právoplatné rozhodnutie oprávneným orgánom, t. j. stavebné povolenie a keďže neprichádza do úvahy ani riešenie upravené v ust. § 135c ods. 2 OZ, t. j. prikázanie stavby za náhradu do vlastníctva vlastníkov pozemku, keďže vlastníka pozemku, t. j. žalobkyňa s tým nesúhlasila z dôvodu, že sa strany sporu nedohodli na cene, správne súd prvej inštancie upravil pomery strán sporu postupom podľa § 135c ods. 3 OZ a zriadil na predmetnom pozemku žalobkyne vecné bremeno za náhradu.

2.6. Čo sa týka určenia primeranej náhrady, v tomto smere rovnako rozhodnutie záviselo od posúdenia skutočností, na ktoré treba vedecké poznatky a len žalovaný súd predložil znalecký posudok aj v tomto smere, pričom žalobkyňa v tomto smere neunesla dôkazné bremeno, súd prvej inštancie správne vychádzal v spore zo znaleckého posudku znalkyne Ing. L. O. č. 46/2018 zo dňa 31. 10. 2018 a jeho doplnku č. 1. Súd tak v spore mohol vychádzať len z návrhu žalovaného, ktorý súhlasil pre usporiadanie vzťahov do budúcnosti so zriadením vecného bremena „in rem“ so zreteľom na to, že v danom prípade je namieste postupovať v zmysle § 135c ods. 3 OZ a preto vecne správne súd zriadil vecné bremeno za náhradu vo výške 2.215 eur ročne, keďže žalobkyňa v spore neunesla dôkazné bremeno na preukázanie vyššej náhrady. Odvolací súd dodal, že žalobkyňa na preukázanie dôvodnosti ňou uplatneného nároku v celom rozsahu, nakoľko súd v danom prípade nie je viazaný petitom žaloby a návrhmi strán sporu, mohla predložiť súkromnoznalecký posudok a tak preukázať dôvodnosť odstránenia stavby, ako aj vyššiu výšku náhrady, čo ale neučinila, a preto súd s odkazom na zabezpečenie ochrany vlastníckych práv oboch strán sporu, ako aj zásadu proporcionality a spravodlivosti v spore rozhodol vecne správne v zmysle ust. § 135c ods. 3 OZ, keďže netreba zabúdať na to, že ide o sporové konanie a žalovaný konal v dobrej viere. Nakoľko súd prvej inštancie v spore mohol vychádzať z účinených prostriedkov procesného útoku, ako aj procesnej obrany strán sporu a v tomto smere z unesenia dôkazného bremena v spore, vykonané dôkazy správne vyhodnotil v zmysle § 191 a nasl. CSP a vec správne právne posúdil so zreteľom na to, aby vyriešil vzniknutú situáciu zriadením neoprávnenej stavby na pozemku žalobkyne aj do budúcnosti, po správnom právnom posúdení v zmysle § 135c ods. 3 OZ tak vecne správne v spore rozhodol, keďže v danom prípade nemožno stavbu žalovaného ako vec - celok prikázať žalobkyňu, ktorá ju za navrhovanú cenu odkúpiť nechcela, berúc do úvahy, že ide o športovo-relaxačný areál a to dlhodobo a takéto vyriešenie sporu by bolo v rozpore so zákonom a rovnako by nesmerovalo ani k vyriešeniu sporných vzťahov medzi stranami sporu, taktiež by to nebolo ani hospodárne a účelné pre

občanov, ktorí tento objekt dlhodobo využívajú na šport, ako aj relax. Preto v zmysle ust. § 388 CSP odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok, keďže vo vyhlásenom znení rozsudok nemohol potvrdiť a ani zrušiť s odkazom na ust. § 390 CSP.

2.7. Z dôvodu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a stanovenia rozsahu užívania, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva žalovaného k stavbám, súčasťou tohto rozsudku sa stáva aj znalecký posudok znalkyne Ing. Ľ. O. č. 46/2018 zo dňa 21. 10. 2018 a jeho príloha č. 6, keďže má vychádzať a rovnako aj tvoriť súčasť rozsudku geometrický plán tvoriaci obsah znaleckého posudku Ing. B. a jeho doplnku (na č. 1. 299 s odkazom na podklady na č. 1. 395, príloha č. 6 na č. 1. 419 spisu). Nakoľko toho času znalecký posudok znalkyne Ing. O. a príloha č. 6 nie sú súčasťou rozhodnutia súdu, z ktorých je zrejماً identifikácia jednotlivých parciel, ako aj stavieb v znení ich zakreslenia, pričom majú vychádzať aj zo znaleckého posudku znalca Ing. B., ktorého súčasťou je aj geometrický plán na č. 1. 299 spisu (viď podklady na vypracovanie znaleckého posudku na č. 1. 395 spisu), za účelom zabezpečenia vykonateľnosti ich strany sporu môžu predložiť súdu na zviazanie, keďže znalecký posudok Ing. O. a geometrický plán Ing. B. už nie sú obsahom spisu s tým, že ďalšie návrhy na dokazovanie neboli a v spise nebol daný zákonný dôvod na odstránenie stavieb. Keďže až po vyhlásení rozhodnutia bolo súdu doručené podanie žalovaných zo dňa 27. 04. 2023, pričom súd je vyhláseným rozhodnutím viazaný (§ 219 ods. 4 CSP), odvolací súd už nemohol vo svojom rozhodnutí na predmetné podanie prihliadať s tým, že strany sporu do tej doby ani nenamietali svoju pasívnu legitímáciu v spore a rovnako vo veci ako právni nástupcovia po neb. žalovanom Ing. O. I., plnomocenstvo na ich zastupovanie v spore nepredložili s tým, že plná moc JUDr. O. I. smrťou Ing. O. I. zanikla.

2.8. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Čo sa týka rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania, odvolací súd berúc do úvahy predmet tohto konania, ktorým bolo odstránenie neoprávnene zriadených stavieb, ktoré sa nachádzajú na pozemku žalobkyne, kde rozhodnutie v spise sa neviaže na návrhy strán sporu a Občiansky zákonník upravuje tri spôsoby vyrovnania vzťahov medzi stavebníkom a vlastníkom pozemku, pričom súd nie je viazaný žalobným petitom, ale návrh nezamietne, pretože tým by sa nevyriešil sporný vzťah do budúcnosti, pričom dispozícia v zmysle § 135c ods. 3 OZ sa použije len vtedy, ak nie sú splnené zákonné predpoklady na odstránenie stavby, ani na jej prikázanie vlastníkom pozemku v spore konštatuje, že je daná osobitosť prípadu so zreteľom na predmet konania a tým dôvodnosť aplikácie ust. § 257 CSP, čo sa týka rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania, t. j. aj trov štátu v zmysle § 251 CSP a preto odvolací súd nepriznal stranám sporu a aj štátu nárok na náhradu trov konania, t. j. trov konania na súde prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní, a to potom, čo odvolací súd v zmysle § 382 CSP vyzval strany sporu k možnému použitiu ust. § 257 CSP na vyjadrenie, keďže v zmysle pomerného prerozdelenia nároku na náhradu trov konania s odkazom na ust. § 255 ods. 2 CSP je právne posúdenie veci nenáležité.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP argumentujúc tým, že nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu jej bolo znemožnené, aby uskutočňovala jej patriace práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tiež tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. V dovolaní namietala, že rozsudok odvolacieho súdu trpí natolko závažnými vadami, že ako celok nevykazuje znaky spravodlivého procesu. Právne závery odvolacieho súdu obsiahnuté v rozsudku sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami a nerešpektujú preferenčnú postupnosť usporiadania vzťahov vymedzenú v ustanovení § 135c z. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len ako „Občiansky zákonník“). Odvolací súd sa v rozsudku nevysporiadal s kľúčovou odvolacou argumentáciou dovolateľky buď vôbec, alebo sú jeho závery vo vzťahu k prezentovaným odvolacím dôvodom a argumentom zmätočné, nedostatočné a z právneho aj logického hľadiska vnútorne rozporné. Odvolací súd neposkytol v rozsudku jasné a zrozumiteľné odpovede na rozhodujúce skutkovo aj právne relevantné otázky súvisiace s uplatneným prostriedkom nápravy v podobe dovolania. Dovolateľka bola názoru, že odvolací súd pri rozhodovaní vo veci vyššie opísané atribúty nerešpektoval, v priamom rozpore s dôkazmi a skutkovými zisteniami neaplikoval postup podľa § 135c ods. 1 prípadne § 135c

ods. 2 Občianskeho zákonníka a súčasne neposkytol odpovede na kľúčovú argumentáciu dovolateľky smerujúcu proti zriadeniu vecného bremena obsiahnutú v odvolacom konaní. Odvolací súd svoje rozhodnutie usporiadať vzťahy medzi účastníkmi konania postupom podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka prostredníctvom zriadenia vecného bremena na pozemkoch vo vlastníctve dovolateľky zdôvodnil argumentáciou (body 45 - 47 rozsudku): a) návrh dovolateľky na odstránenie stavieb podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka neprichádza do úvahy z dôvodu, že neoprávnené stavby nachádzajúce sa na pozemku vo vlastníctve dovolateľky môžu slúžiť športovo-rekreačnému účelu len ako celok; b) príkazanie stavby za náhradu do vlastníctva dovolateľky v zmysle § 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka neprichádza do úvahy z dôvodu, že dovolateľka ako vlastníčka pozemkov (údajne) s týmto postupom nesúhlasila, keďže sa strany sporu nedohodli na cene. Dovolateľka je názoru, že zdôvodnenie vylúčenia aplikácie postupu podľa § 135c ods. 1 rovnako ako aj podľa § 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka odvolacím súdom vykazuje závažné nedostatky v skutkovej ako aj právnej argumentácii. Navyše, argument odvolacieho súdu, podľa ktorého odstránenie neoprávnených stavieb neprichádza do úvahy z dôvodu, že tieto neoprávnené stavby nachádzajúce sa na pozemku vo vlastníctve dovolateľky môžu slúžiť športovo-rekreačnému účelu len ako celok vychádza z dvoch absurdných a neopodstatnených predpokladov, v zmysle ktorých (i.) športovorekreačný účel areálu Červený breh môže byť naplnený len prostredníctvom, resp. v spojení s týmito neoprávnenými stavbami (zriadenými pôvodne pre účely Letného rekreačného lyžiarskeho strediska s umelou hmotou, ktoré sa už dlhé roky nevyužíva), resp. (ii.) športovorekreačný účel areálu Červený breh môže účelne využívať len žalovaný (nie dovolateľka). Takýmto postupom odvolací súd rýdzo diskriminačne a bez ďalšieho vysvetlenia jednostranne uprednostnil záujem žalovaného na využívaní uvedeného areálu na úkor dovolateľky. Záver odvolacieho súdu obsiahnutý v bode 50 odôvodnenia rozsudku, podľa ktorého dovolateľka (žalobkyňa) na preukázanie dôvodnosti ňou uplatneného nároku „mohla predložiť súkromnoznalecký posudok a tak preukázať do^vodnosť odstránenia stavby“ je taktiež neudržateľný a bez akýchkoľvek logických súvislostí. Dôvodnosť nároku dovolateľky domáhajúcej sa odstránenia neoprávnených stavieb z pozemkov v jej vlastníctve je predsa daná samotnou (a v konaní bezpochyby preukázanou) skutočnosťou, že na pozemkoch v jej vlastníctve sa nachádzajú neoprávnené stavby. Navyše, otázka dôvodnosti odstránenia stavby postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka je právnou otázkou, ktorú je v konaní povinný na podklade vykonaného dokazovania vyhodnotiť súd a nie znalec, ktorý právne otázky v posudku nie je oprávnený riešiť. Argument odvolacieho súdu, podľa ktorého príkazanie stavby za náhradu do vlastníctva dovolateľky v zmysle § 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka neprichádza do úvahy z dôvodu, že dovolateľka ako vlastníčka pozemkov (údajne) s týmto postupom nesúhlasila, keďže sa strany sporu nedohodli na cene, je výsledkom nesprávnej interpretácie a aplikácie citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka (nesprávne právne posúdenie) a súčasne je v rozpore v rozpore s dôkazmi a skutkovými zisteniami. V bodoch 47 až 51 rozsudku odvolací súd uviedol, že postup podľa § 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka (t. j. príkazanie stavby za náhradu do vlastníctva vlastníka pozemku) neaplikoval z dôvodu, že dovolateľka ju za navrhovanú cenu odkúpiť nechcela. Opisovaný záver odvolacieho súdu však vychádza z nesprávnej interpretácie ust. § 135c ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej predpokladom na uplatnenie postupu podľa citovaného zákonného ustanovenia (t. j. príkazanie stavby za náhradu do vlastníctva vlastníka pozemku) je súhlas vlastníka pozemku s príkazaním neoprávnenej stavby vlastníčkovi pozemku za cenu určenú vlastníkom stavby. Dovolateľka ďalej uviedla, že aj závery obsiahnuté v bode 51 odôvodnenia rozsudku, kde odvolací súd konštatuje (cit.): „(...) v danom prípade nemožno stavbu žalovaného ako vec - celok prikázať žalobkyni, ktorá ju za navrhovanú cenu odkúpiť nechcela, berúc do úvahy, že ide o športovo-relaxačný areál a to dlhodobo a takéto vyriešenie sporu by bolo v rozpore so zákonom a rovnako by nesmerovalo ani k vyriešeniu sporných vzťahov medzi stranami sporu, taktiež by to nebolo ani hospodárne a účelné pre občanov, ktorí tento objekt dlhodobo využívajú na šport, ako aj relax.“ Nadväzujúc na vyššie uvedené je potrebné aj tieto závery odvolacieho súdu podrobiť prísnemu prieskumu odvolacieho súdu z pohľadu § 420 písm. f) CSP a to z nasledovných dôvodov: i.) odvolací súd opomenul objasniť, s akým konkrétnym zákonom by bolo v rozpore vyriešenie sporu (zákonným) postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka; ii.) tvrdenie, podľa ktorého by vyriešenie sporu postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka nesmerovalo k vyriešeniu sporných vzťahov medzi stranami sporu je absolútne nelogické, neopodstatnené a svojvoľné; iii.) tvrdenie, podľa ktorého by vyriešenie sporu postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka nebolo hospodárne je neopodstatnené, nepreukázané, a bez opory

v skutkovom základe predmetnej veci; iv.) tvrdenie, podľa ktorého by vyriešenie sporu postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka nebolo účelné pre občanov, ktorí tento objekt dlhodobo využívajú na šport ako aj relax je dokonca v priamom rozpore s dôkazmi obsiahnutými v súdnom spise (napr. vyjadrenie Magistrátu mesta Košice zo dňa 28. 12. 2016 a zo dňa 16. 08. 2018) a preto sa javí ako arbitrárne. Odvolací súd neobjasnil, prečo usporiadanie vzťahov medzi dovolateľkou a žalovaným postupom podľa odseku 3 ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka (zriadenie vecného bremena) považoval za účelnejšie a dokonca spravodlivejšie v porovnaní s postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka (odstránenie stavby). Odvolací súd rovnako ani len okrajovo nevysvetlil (údajné) použitie testu proporcionality a jeho výsledky, na ktoré odkazuje a neozrejmil prečo uprednostnil ochranu vlastníckeho práva žalovaného k neoprávneným stavbám pred ochranou vlastníckeho práva dovolateľky k jej pozemkom. Aj v tomto postupe odvolacieho súdu dovolateľka vidí odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, pretože odvolací súd v prejednávanej veci rozhodol podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka bez toho, aby v konaní riadne (nie len zdanlivo) a bez rozumných pochybností zdôvodnil nemožnosť aplikácie postupov podľa ods. 1 alebo ods. 2 citovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka. S poukazom na uvedené vykazujú závery odvolacieho súdu známky svojvoľného postupu takej intenzity, že vo vzťahu k uplatnenej ochrane práv dovolateľky došlo k denegatio iustitiae (odmietnutiu spravodlivosti). Odvolací súd toto kogentné procesné ustanovenie absolútne odignoroval, pretože sa v rozsudku nevyporiadal s kľúčovou argumentáciou a námietkami zásadného charakteru z pohľadu zákonného rozhodnutia vo veci, ktoré v odvolacom konaní prezentovala dovolateľka. Dovolaťka v konaní pred súdom prvej inštancie a rovnako aj v podanom odvolaní namietala nasledujúce významné nedostatky spočívajúce v rozhodnutí súdu prvej inštancie na podklade súkromného znaleckého posudku č. 46/2018 zo dňa 31. 10. 2018 vypracovaného znalkyňou Ing. Ľ. O.. Napriek uvedenému súd prvej inštancie závery obsiahnuté v tomto doplnení č. 1 zo dňa 31. 12. 2014 znaleckého posudku č. 4/2007 pri rozhodovaní vo veci cielene ignoroval a ani len sčasti nezohľadnil. Súd prvej inštancie namiesto toho svoje rozhodnutie založil na súkromnom znaleckom posudku č. 46/2018, ktorého nedostatky a nepoužiteľnosť pre rozhodnutie vo veci samej žalobkyňa od počiatku namietala. Aj vyššie uvedené odvolacie námietky a argumenty sú nepochybne zásadného právneho významu, keďže súd prvej inštancie zdôvodnil aplikáciu ustanovenia § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka aj argumentom o nepravdivosti tvrdenia žalobkyne o neporovnateľne vyššej hodnote pozemkov v porovnaní s hodnotou zariadení vo vlastníctve žalovaného. Odvolací súd aj v tomto prípade absolútne rezignoval na svoju povinnosť vysporiadať sa s relevantnou a pre rozhodnutie veci bezpochyby významnou argumentáciou dovolateľky. Súčasne dovolateľka argumentovala, že súd prvej inštancie nevenoval pozornosť jej tvrdeniam o tom, že žalovaný od roku 1998 pozemky v jej vlastníctve užíva bez akejkoľvek peňažnej náhrady, čím sa na úkor žalobkyne viac ako 22 rokov bezdôvodne obohacuje a preto takýto protiprávny postup žalovaného nemôže podľa jej názoru požívať právnu ochranu, ktorej sa žalovaný v podobe postupu podľa § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka dovoľáva. Odvolací súd predmetným odvolacím námietkam ani v tomto prípade nevenoval absolútne žiadnu pozornosť, ba dokonca v bode 50 rozsudku bez akéhokoľvek zdôvodnenia konštatuje (cit.:) „(...) netreba zabúdať na to, že ide o sporové konanie a žalovaný konal v dobrej viere.“ Závery odvolacieho súdu obsiahnuté v bode 33 rozsudku sú podľa názoru dovolateľky neobhájiteľné a zakladajú nepreskúmateľnosť rozsudku. V spojitosti s konštatovaním odvolacieho súdu vyznieva prinajmenšom zmätočne aj jeho záver (obsiahnutý v bode 33 rozsudku) o logickosti, komplexnosti a presvedčivosti rozsudku súdu prvej inštancie rovnako ako všetky hodnotiace závery odvolacieho súdu vo vzťahu k tomuto súkromnému znaleckému posudku č. 46/2018 (najmä body 42, 43, 44, 48 odôvodnenia rozsudku). Ak odvolací súd tento dôkaz nemal k dispozícii nemohol posúdiť a vyhodnotiť jeho správnosť, celkovú komplexnosť a použiteľnosť pre rozhodovanie vo veci a súčasne na jeho základe založiť svoje rozhodnutie.

3.2. Vzhľadom na uvedené, navrhovala dovolaciemu súdu, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení navrhli dovolaciemu súdu dovolanie žalobkyne v zmysle § 447 písm. c) a f) CSP ako procesne neprípustné odmietnuť bez toho, aby sa mohol zaoberať dôvodnosťou dovolania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia tohto dôvodu, t. j. existencia niektorej z vád uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. „zmätočnosť“ rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá aj jeho dôvodnosť.

6. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

7. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

8. V danom prípade dovolateľ vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) žalobkyňa v dovolaní nenamietala chyby a nesprávnosti v procese prejednávania sporu (v procedúre jeho vedenia) zo strany odvolacieho súdu, ale naopak zreteľne namietala nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu.

10. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko). Judikatúra ESLP síce nevyžaduje, aby na každý

argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

11. Rovnako, podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

12. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva účastníka civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva účastníka/strany konania na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatneného návrhu, ako aj špecifickými námietkami účastníka konania. Porušením uvedeného práva účastníka konania na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

13. Práve približený výpočet samozrejme nemôže byť (ani mať ambíciu byť) úplným, keďže sa v konkrétnom prípade môžu vyskytnúť i iné nedostatky v argumentácii (podľa okolností buď súdu prvej inštancie, odvolacieho súdu alebo aj oboch takýchto súdov - pri nahliadaní na problém optikou súdu dovolacieho), ktorých prítomnosť rovnako spôsobí nerešpektovanie čiastkového práva na spravodlivý súdny proces reprezentovaného právom na objektívne presvedčivé (uspokojivé) odôvodnenie výsledku rozhodovacej činnosti súdu.

14. Podľa názoru dovolacieho súdu sa v prejednávanej veci nedostatky v argumentácii, vedúce (nateraz) k neakceptovateľnosti prijatých záverov (skutkových aj právnych) v rozhodnutí odvolacieho súdu vyskytli.

15. Odvolací súd v zmysle argumentácie dovolateľky nezaujal relevantné stanovisko k jej zásadnej argumentácii, podľa ktorej k porušeniu práva na proces podľa § 420 písm. f) CSP došlo postupom odvolacieho súdu pri vydaní rozsudku o odvolaní, keď porušil práva na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia a na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu. Dovolaiteľka namietala, že odvolací súd neobjasnil prečo usporiadanie vzťahov medzi dovolateľkou a žalovaným postupom podľa odseku 3 ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka (zriadenie vecného

bremena) považoval za účelnejšie a dokonca spravodlivejšie v porovnaní s postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka (odstránenie stavby). Odvolací súd rovnako ani len okrajovo nevysvetlil (údajné) použitie testu proporcionality a jeho výsledky, na ktoré odkazuje a neozrejmil, prečo uprednostnil ochranu vlastníckeho práva žalovaného k neoprávneným stavbám pred ochranou vlastníckeho práva dovolateľky k jej pozemkom.

15.1. V súvislosti s predmetnou námietkou dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 135c OZ, ktoré upravuje osobitný typ vlastníckych žalôb, ktoré sú špeciálne k všeobecným vlastníckym žalobám upraveným v § 126 OZ. Kumulácia týchto žalôb nie je vylúčená a vlastník pozemku má možnosť sa súčasne domáhať jeho vypratania i odstránenia neoprávnenej stavby na ňom. Podanie žaloby podľa § 135c OZ sa nepremlčuje. Občiansky zákonník v § 135c ustanovuje tieto spôsoby vyporiadania neoprávnenej stavby rozhodnutím súdu: 1/ odstránenie stavby na náklady jej vlastníka (§ 135c ods. 1), 2/ prikázanie stavby za náhradu do vlastníctva vlastníka pozemku, ak by odstránenie stavby nebolo účelné a vlastník pozemku s tým súhlasí (§ 135c ods. 2), 3/ inak, najmä zriadením vecného bremena v prospech vlastníka stavby za náhradu (§ 135c ods. 3).

15.2. V uvedenom poradí spôsobov vyporiadania je obsiahnutá aj ich „preferenčná postupnosť“. Súd by mal preto vždy najprv skúmať, či je možné odstránenie stavby, následne prikázanie stavby do vlastníctva vlastníka pozemku a nakoniec iné možnosti vyporiadania. V tejto postupnosti je zohľadnená i hodnotová podstata celého inštitútu vyporiadania neoprávnenej stavby, účelom ktorého je chrániť vlastníka pozemku pred neoprávneným stavebným zásahom do jeho vlastníctva. Uvedeným poradím však nie je viazaný vlastník pozemku, ktorý môže ako žalobca navrhovať ľubovoľný spôsob vyporiadania a to aj alternatívne. Keďže konanie o vyporiadaní stavby je konaním, kde zo znenia § 135c OZ vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi, nie je ani súd v tomto konaní viazaný návrhmi účastníkov (§ 216 ods. 2 CSP). Súd by mal pri svojom rozhodovaní zohľadňovať všetky okolnosti prípadu a to najmä skutočnosti, za ktorých bola stavba postavená, dobromyseľnosť stavebníka, či je stavebník naďalej vlastníkom stavby, účel užívania stavby, či rozsah, v akom stavba bráni využívaniu pozemku.

15.3. Návrh na súd podľa § 135c OZ môže podať len vlastník pozemku a tento musí smerovať proti vlastníkovi stavby (nie proti jej užívateľovi). Ak je pozemok pod stavbou vo vlastníctve viacerých spoluvlastníkov, mala by byť žaloba podaná nadpolovičnou väčšinou spoluvlastníkov počítanou podľa veľkosti podielov (analogicky podľa § 139 ods. 2 OZ). Keďže u spoluvlastníkov pozemku by šlo o nerozlučné procesné spoločenstvo (§ 77 CSP), ten spoluvlastník pozemku, ktorý by nebol žalobcom, bol by v postavení žalovaného spolu s vlastníkom stavby, resp. všetkými spoluvlastníkmi stavby, ak by stavba bola v podielovom spoluvlastníctve.

15.4. Vzhľadom na uvedené dovolací súd ďalej uvádza, že pod vecnou legitímáciou sa všeobecne rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jedna sporová strana civilného procesu (žalobca) je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (aktívna vecná legitímácia), a sporová strana na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (pasívna vecná legitímácia). Z toho je zrejmé, že ak má byť žalobca so svojou žalobou úspešný, musí byť daná ako aktívna vecná legitímácia žalobcu, tak i pasívna vecná legitímácia žalovaného, ktoré si naostatok, ako subjektívne právo a povinnosť, navzájom odpovedajú. Vo vzťahu k vecnej legitímácii sporovej strany (aktívnej na strane žalobcu alebo pasívnej na strane žalovaného), dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že záver o nej súd vydáva až po vykonanom dokazovaní a je základom pre zamietnutie žaloby pri nedostatku aktívnej legitímácie, či pasívnej legitímácie, alebo základom pre vyhovieť žalobe, ak je vecná legitímácia strán sporu daná. Na to, aby sa niekto stal stranou sporu, netreba, aby bol účastníkom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom), alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Vecná legitímácia však vyplýva z hmotného práva a má ju ten, kto je podľa hmotného práva nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti. Aktívnou vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať a je predpokladom úspešnosti podanej žaloby. Pasívnou legitímáciou sa rozumie hmotnoprávne postavenie, z ktorého žalovanému vyplýva určitá povinnosť a je predpokladom toho, že bude súdom na plnenie povinnosti zviazaný. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej existencie tvrdeného práva na strane žalobcu, alebo pasívnej existencie tvrdennej povinnosti na strane žalovaného, je tak imanentnou súčasťou každého súdneho konania (porovnaj rozsudok najvyššieho súdu z 29. júna 2010 sp. zn. 2Cdo/205/2009). Otázku, či žalobca bol v

spore aktívne legitimovaný a či ním označený žalovaný bol v spore naozaj pasívne legitimovaný, rieši súd až v samom závere konania, a to aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiadna zo sporových strán nenamieta.

15.5. Je však dôležité dôsledne rozlišovať medzi aktívnou procesnou legitimáciou a aktívnou vecnou legitimáciou. Oprávnenie podať návrh na začatie konania (žalobu) možno označiť ako procesnú legitimáciu, lebo sa opiera výlučne o procesné predpisy. V týchto prípadoch neprichádza vôbec do úvahy posudzovať, či navrhovateľ (žalobca) je aj aktívne vecne legitimovaný. Aktívnou vecnou legitimáciou totiž označujeme stav, keď strana konania je subjektom práva, ktoré je predmetom konania. Práve preto strana konania, ktorá bola aktívne procesne legitimovaná návrh podať, bude v konaní úspešná iba vtedy, ak sa preukáže, že je aj aktívne vecne legitimovaná, teda že je nositeľkou toho hmotného práva, ktorého sa v konaní domáha (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, č. k. II. ÚS 39/2019-24 z 31. januára 2019).

15.6. V súhrne uvedené, ak dovolateľka namietala, že postupom odvolacieho súdu bolo porušené jej právo na spravodlivý proces, keď odvolací súd neobjasnil, prečo usporiadanie vzťahov medzi dovolateľkou a žalovaným postupom podľa odseku 3 ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka (zriadenie vecného bremena) považoval za účelnejšie a dokonca spravodlivejšie v porovnaní s postupom podľa § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka (odstránenie stavby), pričom odvolací súd rovnako ani len okrajovo nevysvetlil (údajne) použitie testu proporcionality a jeho výsledky, na ktoré odkazuje a neozrejmil, prečo uprednostnil ochranu vlastníckeho práva žalovaného k neoprávneným stavbám pred ochranou vlastníckeho práva dovolateľky k jej pozemkom, dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd nepostupoval správne, nakoľko vzhľadom na vyššie obsahlo uvedené, žalovaný nebol aktívne vecne legitimovaný na podanie protinávru spočívajúcom v zriadení vecného bremena, nakoľko aktívna vecná legitimácia v zmysle § 135c svedčí iba vlastníčkovi pozemku, ktorým je v danom prípade práve žalobkyňa. Odvolací súd však svoje rozhodnutie neodôvodnil dostatočným, jasným a zrozumiteľným spôsobom. Žalobkyňa podala žalobu na odstránenie stavieb a nie žalobu podľa § 135c OZ, odvolací súd dokonca ani o jej žalobe na odstránenie stavieb nerozhodol.

16. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že v kontexte celého súdneho konania ide o tak závažné pochybenie odvolacieho súdu, ktoré znemožnilo dovolateľke uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 237 ods. 1 OSP (teraz § 420 písm. f) CSP), dovolaním napadnuté rozhodnutie treba zrušiť; najvyšší súd v týchto prípadoch zrušoval napadnuté rozhodnutia bez toho, aby sa zaoberal správnosťou v nich zaujatých právnych záverov (por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/44/2015, 2Cdo/111/2014, 3Cdo/4/2012, 4Cdo/263/2013, 5Cdo/241/2013, 6Cdo/591/2015, 7Cdo/212/2014, 8Cdo/137/2015).

17. Vzhľadom na dovolateľkou dôvodne vytýkané vady zmätočnosti a tým dôvodnosť dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) CSP, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné a preto už bez potreby zaoberania sa s ďalšími dovolacími dôvodmi (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP) rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.